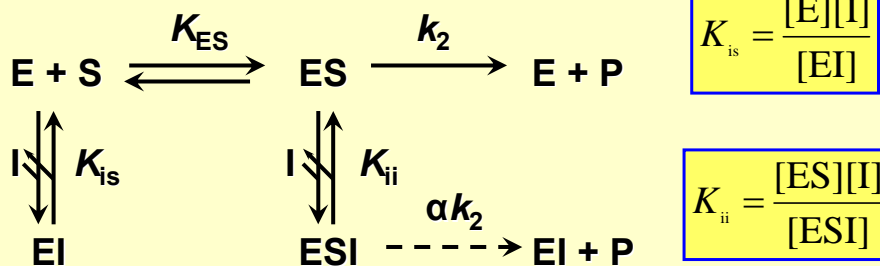

Inhibice enzymové aktivity

- inhibitory = látky snižující specificky aktivitu daného enzymu
- ztráta aktivity může být dočasná, aktivita se obnoví odstraněním inhibitoru (např. dialýsa, gelová filtrace, ...) = **reverzibilní** inhibitory
- **ireverzibilní** inhibice = ztráta aktivity je nevratná (za normálních podmínek), aktivita obvykle ubývá postupně v čase

Reverzibilní inhibitory

- obecné schema reversibilní inhibice
- K_{ES} ... rovnovážná konstanta reakce enzymu se substrátem, obvykle platí $K_{ES} \sim K_m$
- K_{is} ... rovnovážná inhibiční konstanta (slope - směrnice)
- K_{ii} ... rovnovážná inhibiční konstanta (intercept - úseková)
- plná inhibice ($\alpha=0$), parciální inhibice ($0 < \alpha < 1$)
- jsou to disociační konstanty - nižší hodnota znamená větší inhibici

Rychlost inhibované reakce

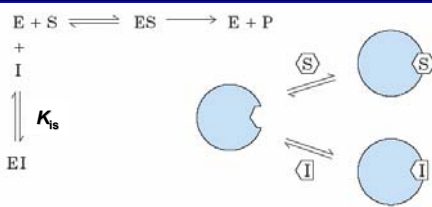
$$v = \frac{V'_{\max} [S]}{K'_m + [S]}$$

"zdánlivý" parametr ' = faktor x "skutečný" parametr

Inhibice	$V'_{\max} =$	$K'_m =$
kompetitivní ($K_{ii} \rightarrow \infty$)	$V_{\max}$	$K_m(1 + [I]/K_{is})$
nekompetitivní ($K_{ii} = K_{is} \equiv K_i$)	$V_{\max}/(1 + [I]/K_i)$	K_m
akompetitivní ($K_{is} \rightarrow \infty$)	$V_{\max}/(1 + [I]/K_{ii})$	$K_m/(1 + [I]/K_{ii})$
směsná ($K_{ii} \neq 0, K_{ii} \neq K_{is}, K_{is} \neq 0$)	$V_{\max}/(1 + [I]/K_{ii})$	$K_m(1 + [I]/K_{is})/(1 + [I]/K_{ii})$

pomocí hodnot z tabulky pak lze zkonstruovat kinetickou rovnici

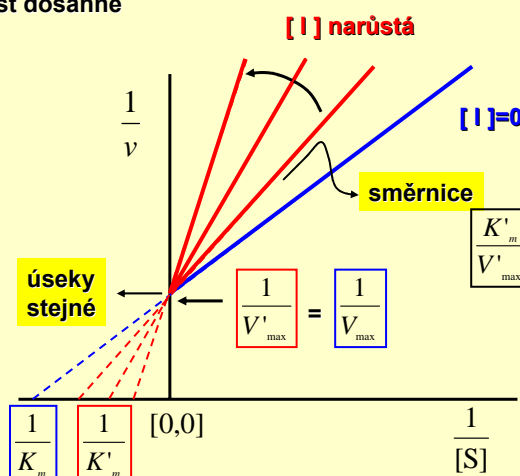
Kompetitivní inhibice

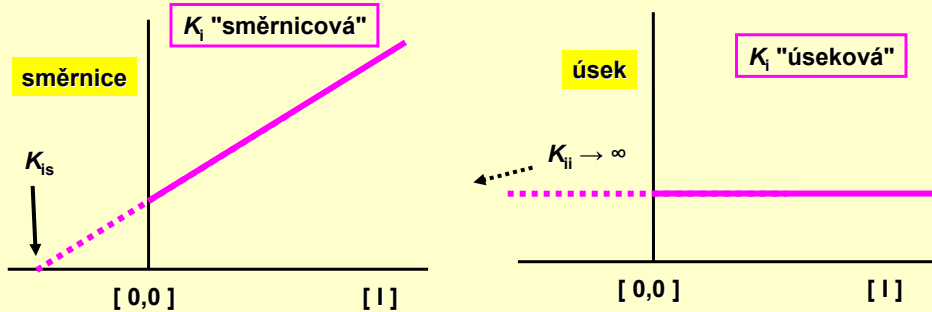
- inhibitor i substrát se váží do stejného aktivního místa enzymu - kompetice (obvykle jsou strukturně podobné)
- při velkém nadbytku substrátu se vliv inhibitoru "překoná" a rychlost dosáhne původního maxima $V_{\max}$
- ($K_{ii} \rightarrow \infty$)

$$v_{i,komp} = \frac{V_{\max} [S]}{K_m \left(1 + \frac{[I]}{K_{is}} \right) + [S]}$$

- určení inhibiční konstanty:** soubor primárních LB grafů pro každou danou $[I]$
- získá se soubor směrnic a úseků

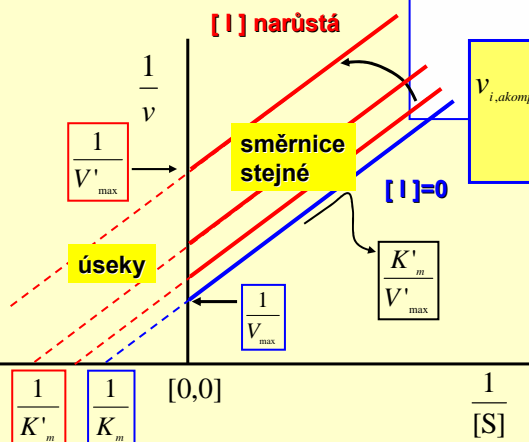
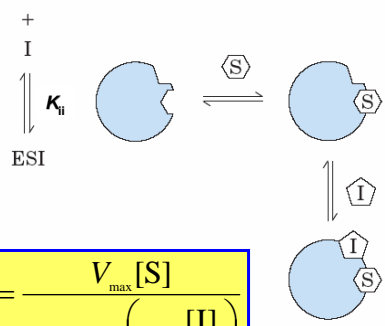
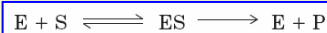
Určení inhibičních konstant (komp.)

- dva sekundární grafy - výnosy hodnot směrnic resp. úseků proti odpovídajícím koncentracím inhibitoru
- obecný postup pro všechny typy vratných inhibicí

Akometitivní inhibice

- angl. uncompetitive
- inhibitor se váže pouze na komplex ES a ne na volný E
- v LB prim. výnosu se získá soubor rovnoběžek ($K_{is} \rightarrow \infty$)

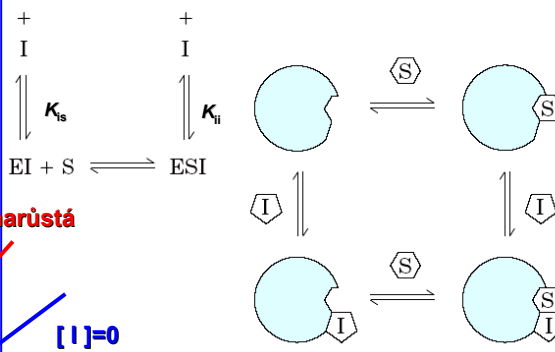
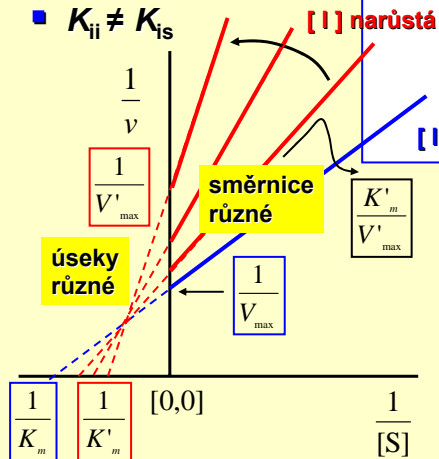

$$v_{i,akomp} = \frac{V_{max}[S]}{K_m + [S] \left(1 + \frac{[I]}{K_{is}} \right)}$$

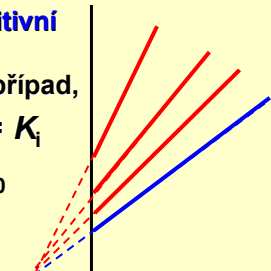
- obvykle pozorováno u dvousubstrátových reakcí

Inhibice směsná a nekompetitivní

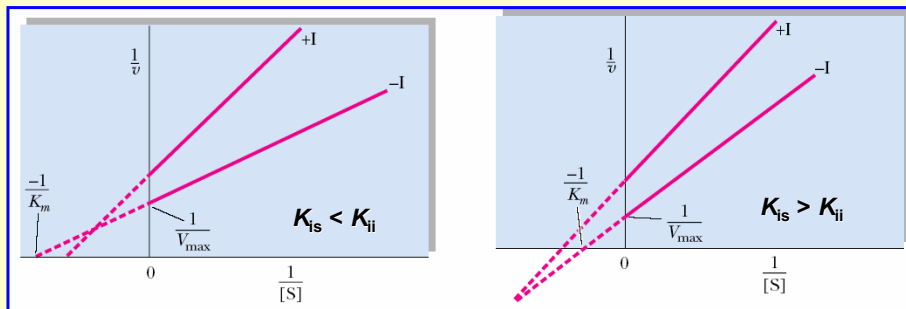
- angl. mixed resp. noncompetitive
- směsná inhibice** je obecný případ,
- $K_{ii} \neq K_{is}$

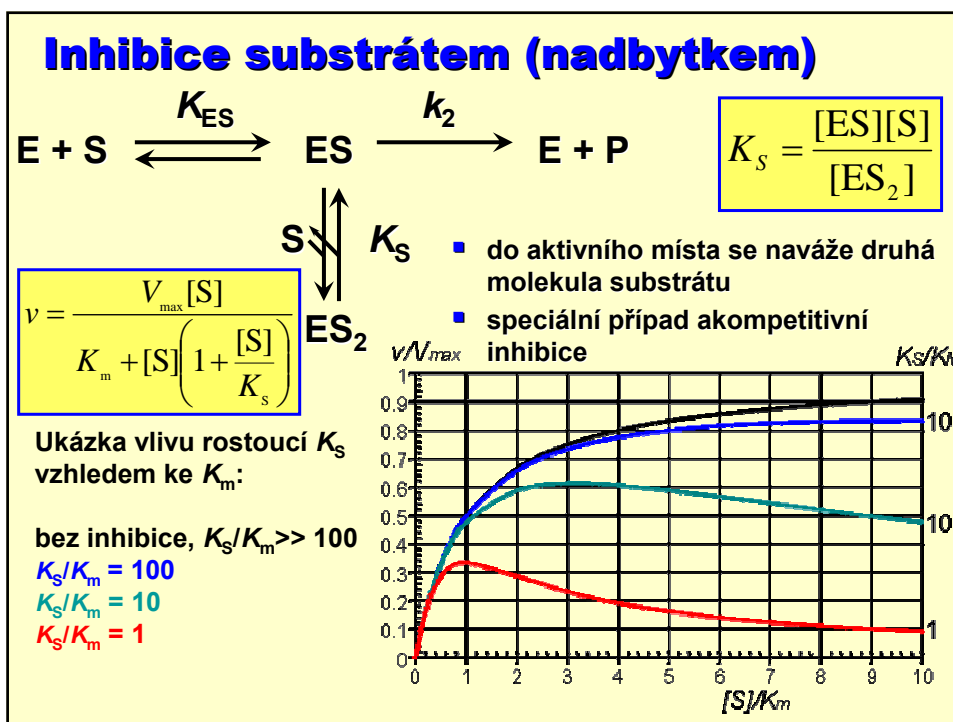
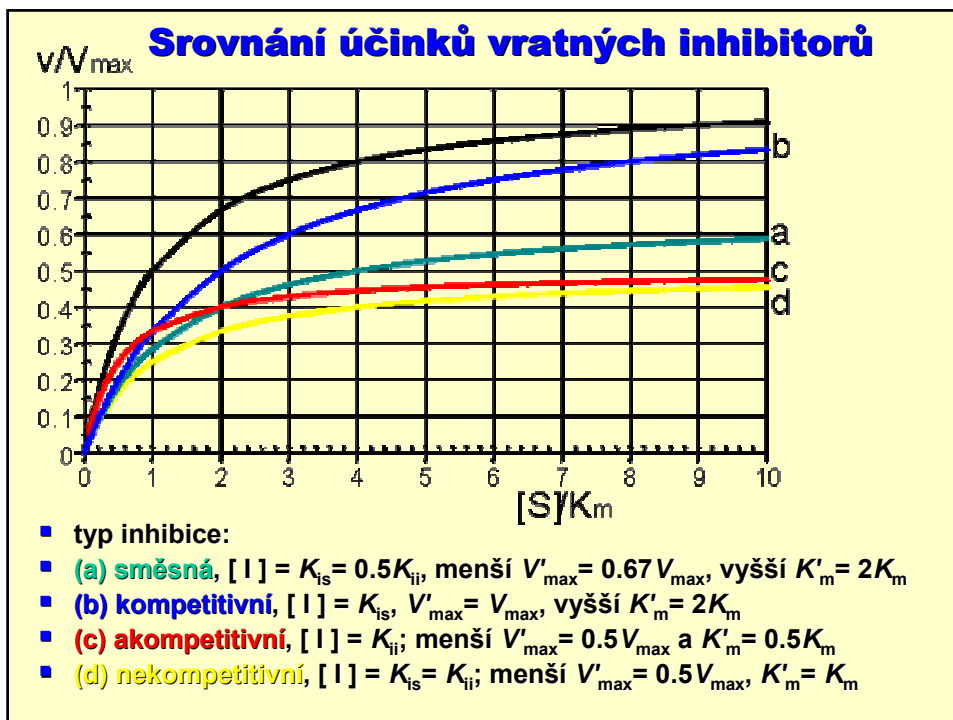

- nekompetitivní inhibice** je speciální případ,
- $K_{ii} = K_{is} = K_i$
- $K_i = [I]_{50}$
- (vzácné)

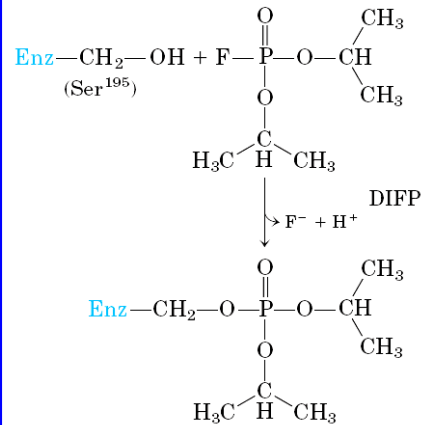
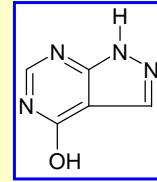
Kde bude průsečík?

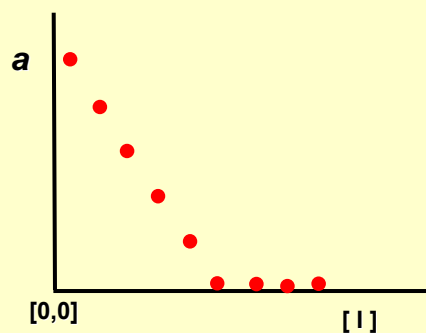
Ireversibilní inhibice

- váží se kovalentně do aktivního místa
- zničí skupinu aminokyseliny enzymu, která se účastní biokatalytické reakce
- vznikne velmi pevná nekovalentní interakce (allopurinol a xanthinoxidasa)
- důležité pro studium průběhu enzymové reakce - lze tak určit, které aminokyseliny se na ní podílí
- ukázka reakce chymotrypsinu a diisopropylfluorofosfátu (DFP), vedoucí ke kovalentní modifikaci serinu v aktivním místě

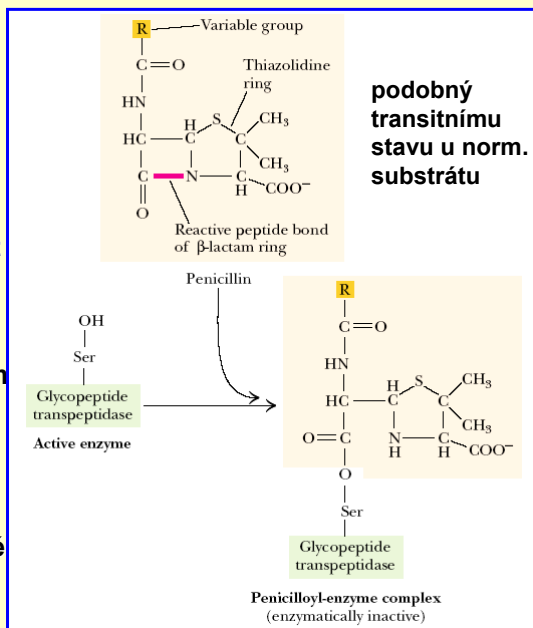
Titrace enzymové aktivity irev. inhibitorem

- postupné přidávání inhibitoru, aktivita (resp. reakční rychlost) lineárně klesá s množstvím přidaného inhibitoru
- v "bodě ekvivalence" je látkové množství enzymu n_E (resp. jeho aktivních míst) rovné látkovému množství přidaného inhibitoru n_I
- lze tak jednoduše určit množství enzymu n_E
- např. DFP a cholinesterasa, těžké kovy a -SH skupina

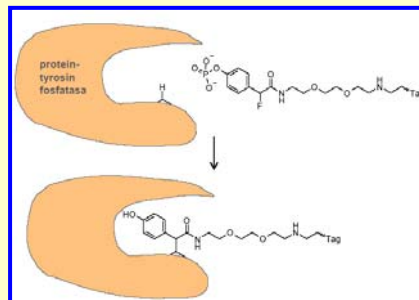
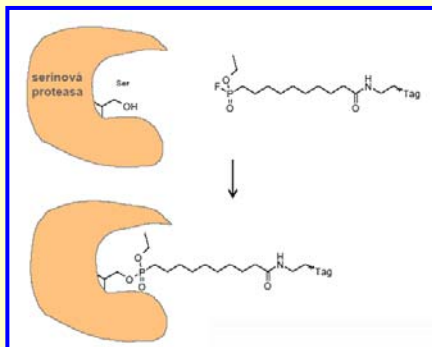
"Sebevražedné" substráty

- normálně prakticky nereaktivní
- po navázání do aktivního místa enzymu proběhne část enzymové reakce, přičemž vznikne velmi reaktivní meziproduct, co se kovalentně naváže v aktivním místě
- angl. "suicidal inactivators", nebo také "mechanism-based inactivators"
- cílený návrh léčiv - neškodné v buněčném prostředí, inaktivují pouze "svůj" specifický enzym

Specifické značení enzymů

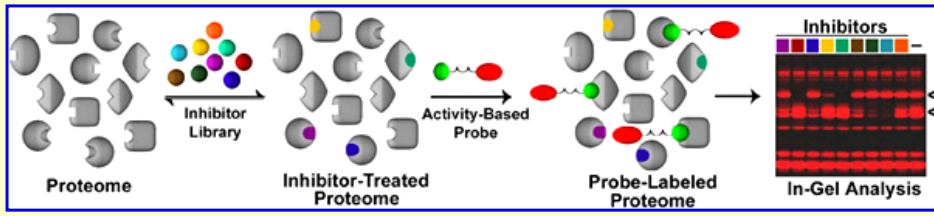
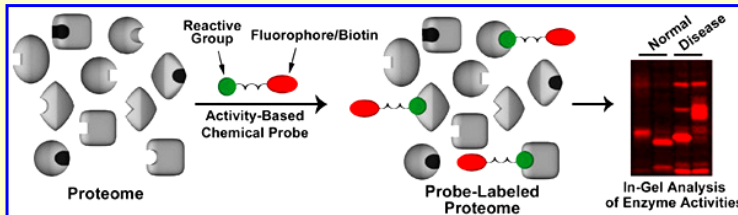
- reaktivní skupina na analogu substrátu nebo inhibitoru

- Tag = značka (fluorescein, biotin, ...)

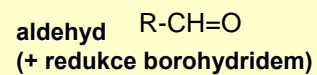
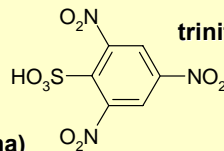
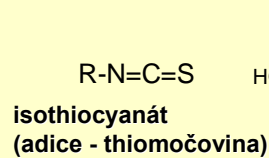
Activity-based enzyme profiling

- srovnávací studie
- mapování enzymového profilu

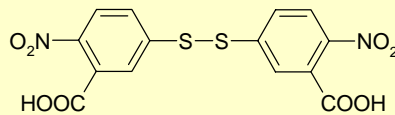
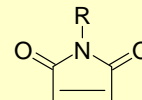
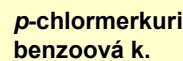
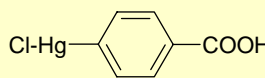

Cílená modifikace postranních skupin

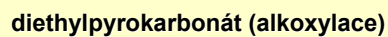
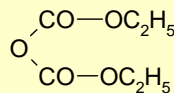
- E-NH₂ (Lys)

- E-SH (Cys)

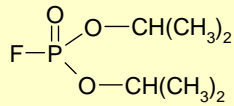
- E- (His)

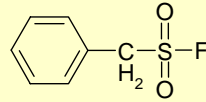

Cílená modifikace postranních skupin

■ E-OH (Ser)

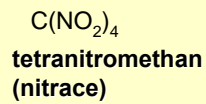

diisopropylfluorofosfát
DFP (fosforylace)

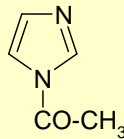

fenylmethylsulfonylfluorid
PMSF (sulfonylace)

■ E---OH (Tyr)

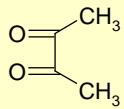

tetranitromethan
(nitrace)

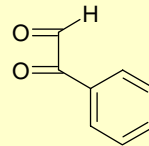

N-acetylimidazol
NAI (acetylace)

■ E--NH-- (Arg)

2,3-butandion
(kondenzace)

fenylglyoxal (kondenzace)